

Digitalizované filmy čeká nový život

Dosud největší projekt digitalizace v historii českého filmu se blíží do své poslední fáze. Projekt zahájený v srpnu 2014 za celkem 26,5 milionů korun organizačně i odborně zaštil Národní filmový archiv (NFA). Ten pro něj získal významnou podporu Islandu, Lichtenštejnska a Norska prostřednictvím EHP fondů, které jsou obdobou známějších Norských fondů. Projekt dofinancovalo Ministerstvo kultury ČR, technicky se na něm podílelo sdružení CESNET a své know-how poskytla i Norská národní knihovna. Filmy restaurované v maďarských laboratořích největšího maďarského studia **Magyar Nemzeti Filmalap** nyní čeká nový život: ten spočívá v obnovených premiérách u nás i v zahraničí, uvedení na festivalech, promítání v rámci výstav věnovaných historii kinematografie i postupné vydání na DVD a Blu-ray disky.

Původně se digitalizace měla týkat jenom deseti filmů, vyhlášením otevřené mezinárodní soutěže se však povedlo prostředky ušetřit. „Restaurování se dočkalo nakonec celkem čtrnáct snímků z celkem dvou stovek filmů vybraných dvěma komisemi Ministerstva kultury ČR,“ říká **Dagmar Ostřanská**, ředitelka sekce audiovizuálních sbírek Národního filmového archivu (NFA).

Ta upozorňuje zejména na jedinečnou kolekci filmů **Jana Kříženeckého**, průkopníka české kinematografie, který v letech 1898–1911 zachytil třeba sokolské slety nebo unikátní záběry staré Prahy. Správné zařazení víc než sto let starých materiálů bylo totiž pro historiky z NFA zdaleka nejsložitějším úkolem. „Zatím se podařilo všechny materiály digitalizovat a základně je roztřídit. Díky pátrání v archivech i díky zmínekám v dobovém tisku teď budeme schopni vzácné filmy sestavit tak, jak je vidělo i tehdejší publikum – dosud jsme je totiž znali často jen jako nenavazující sekvence,“ vysvětluje filmová kurátorka z NFA **Eva Pavlíková**.

Digitalizace také nově umožní promítat filmy v odpovídající rychlosti a zpracovat i ty nejstarší dochované materiály: původní filmové pásy mají totiž jinou perforaci, než pro jakou byla konstruována pozdější filmová technika. „Kříženeckého filmy jsme tak dosud vidali vždycky zkresleně na kopiích mnohem pozdějších generací, anebo nebyly dostupné vůbec,“ upřesňuje Pavlíková.

Cesta napříč dějinami filmu

Nejstarší filmy Jana Kříženeckého se dočkají i uvedení v rámci dvou výstav, připravovaných v souvislosti se 120. výročí prvního filmového promítání na českém území v roce 1896. NFA spolupracuje například s **Národním technickým muzeem**, kde Kříženeckého snímky rozšíří chystanou výstavu *Film a filmová technika*. Některé z původních materiálů se do NFA dostaly ostatně právě díky Národnímu technickému muzeu. Vybrané filmy jsou k vidění také v rámci výstavy *Pražské biografy* v **Muzeu Hlavního města Prahy**: výstava zahájená 6. dubna potrvá až do 1. února 2017.

V NFA se připravuje k vydání také několik filmových publikací, například kolektivní monografie **Tři oříšky pro Popelku**, věnovaná fenoménu této světově úspěšné pohádky. Tu si diváci oblíbili nejen u nás, ale i v Norsku, kde se v prosinci minulého roku konala její slavnostní obnovená premiéra. Kniha bude uvedena na veletrhu Svět knihy v sobotu dne 14. května 2016 od 17. 00. Představí ji její editor Pavel Skopal, o filmovém stylu snímku promluví Radomír D. Kokeš a na natáčení zavzpomíná režisér Václav Vorlíček.

Ediční plán NFA rozšíří také další kolektivní monografie, která se prostřednictvím digitalizovaných filmů podívá na celé dějiny české kinematografie. Publikace vyjde v českém i anglickém jazyce na podzim tohoto roku a přispěla do ní celá řada domácích i zahraničních autorů.

Kulatý stůl, snaha o řešení

Digitalizaci provázely vzrušené diskuse vedené ze strany některých filmových kameramanů a dalších tvůrců, kteří kritizovali NFA kvůli výsledné podobě restaurování. Ministr kultury ČR **Daniel Herman** uspořádal na konci března kulatý stůl za účasti zástupců NFA, Státního fondu kinematografie, kameramanů, režisérů i specialistů na autorské právo. Setkání vedla snaha o přenesení debaty do věcné a konstruktivní roviny. „NFA nabídl možnosti spolupráce a ocenil snahu nalézat styčné body, protože zájem obou stran na kvalitní digitalizaci je zřejmý. Dohodli jsme se, že i když budeme dál zkoumat různé přístupy k digitalizaci, zdržíme se osobních invektiv, protože veřejnost by pak mohla vnímat celý spor jako poškozování společného zájmu na zpřístupňování českého filmového dědictví,“ uvedl k výsledku setkání **Michal Bregant**, ředitel NFA. „Podstatné je, že české filmy se postupně vracejí k divákům v kvalitní digitální podobě, ale zároveň nelze zapomínat na ekonomické okolnosti. Digitální restaurování je velice nákladný proces, který se nemůže zaplatit z výnosů samotných filmů, a proto musíme uvažovat i o ekonomicky přijatelnějších cestách digitalizace,“ upozorňuje Bregant.

Na stranu archivářů, historiků a restaurátorů z NFA se mezitím přidala řada expertů ze zahraničí, například **Mark-Paul Meyer**, kurátor nizozemského Filmového institutu EYE: „NFA je známý svými naprosto nesrovnatelnými sbírkami a příkladnou pověstí v oblasti filmového restaurování a zpřístupňování filmu. V současné době přechází, zdá se, že hladce, do digitálního věku a svými přípravami na budoucnost jde znovu příkladem a je vzorem ostatním archivům,“ uvedl Meyer. **Lars Gaustad**, vedoucí filmového oddělení Norské národní knihovny a odborník na digitální restaurování filmů, k tomu dodává: „Všechny výsledky práce NFA, které jsem zatím viděl, mne ujistily, že obraz a zvuk filmů převedených NFA na digitální nosiče je natolik blízko kvalitě obrazu a zvuku při promítání filmu v době jeho původní premiéry, jak je vůbec možné.“

Některé digitalizované filmy už jsou uváděny na festivalech, které o ně projevují samy aktivní zájem – začátkem dubna tak sklídila velký ohlas komedie *Adéla ještě nevečeřela* na festivalu Zoom Arrière v Toulouse ve Francii. Festival v Cannes uvede v polovině května restaurované sci-fi *Ikarie XB 1* a nemá klasika *Takový je život* bude v restaurované podobě k vidění na Mezinárodním filmovém festivalu Karlovy Vary. Předpremiéru si *Takový je život* ale odbyde už v Itálii na vyhlášeném festivalu zaměřeném na archivní a restaurované filmy Il Cinema Ritrovato. Některé ze snímků v nové digitální podobě uvidí také publikum oblíbeného letního kina na Nákladovém nádraží Žižkov, které začne promítat v polovině června.

Filmy původně určené k digitálnímu restaurování (do dubna 2016):

- **Filmy Jana Kříženeckého: krátkometrážní filmy z let 1898–1911**
  - uvedení v roce 2018
- **Takový je život (1929)**, r. Carl Junghans
  - uvedení na festivalu II Cinema Ritrovato a na Mezinárodním filmovém festivalu v Karlových Varech, zpět v kinech od srpna 2016
- **Ze soboty na neděli (1931)**, r. Gustav Machatý
  - zpět v kinech od října 2016
- **Špalíček (1947)**, r. Jiří Trnka
  - uvedení na festivalu Anifilm 2016
- **Dobrý voják Švejk (1956)**, r. Karel Steklý
  - zpět v kinech od 21. dubna 2016
- **Postava k podpírání (1963)**, r. Pavel Juráček a Jan Schmidt
  - zpět v kinech od 3. března 2016
- **Starci na chmelu (1964)**, r. Ladislav Rychman
  - uvedení na Letní filmové škole v Uherském Hradišti, zpět v kinech od 1. srpna 2016
- **Případ pro začínajícího kata (1969)**, r. Pavel Juráček
  - zpět v kinech od 3. března 2016
- **Adelheid (1969)**, r. František Vlácil
  - zpět v kinech od 28. ledna 2016
- **Tři oříšky pro Popelku (1973)**, r. Václav Vorlíček
  - zpět v kinech od 17. prosince 2015
- **Adéla ještě nevečeřela (1977)**, r. Oldřich Lipský
  - zpět v kinech od 19. listopadu 2015

Snímky restaurované nad rámec původního plánu:

- **Bílá nemoc (1937)**, r. Hugo Haas
  - zpět v kinech od září 2016
- **Krakatit (1948)**, r. Otakar Vávra
  - zpět v kinech od září 2016
- **Poslušně hlásím (1958)**, r. Karel Steklý
  - zpět v kinech od 5. května 2016
- **Ikarie XB 1 (1963)**, r. Jindřich Polák
  - uvedení na festivalu v Cannes, zpět v kinech od 16. června 2016

www.zpetvkinech.cz

www.nfa.cz

press@nfa.cz